

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, štiri nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeti: za vsako leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 3 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsako leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 3 K 30 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsako leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša pošta. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se pošiljajo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovito pošilja naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalno stališče.

Klerikalci imajo menda vsak dan drugačen nazor glede nadaljnje svoje taktike, ali so pa že med seboj tako nedajini, da tega še prikrivati več ne morejo. V stiski so, to je očitno, in tudi strah jih že obhaja, kaj da bo, tega ne morejo utajiti, kaj pa store, je negotovo.

Vlada je klerikalce prisilila, da se odločijo in da pridejo z barvo na dan. Zgodilo se je to z ministrskim razpisom, v katerem je rečeno, da vlada ne izplača državnega prispevka za uravnavo Mirne, ako ne dovoli deželni zbor deželnega prispevka, pač pa da je pripravljena, sklicati deželni zbor, ako prevzame deželni odbor jamstvo, da bo deželni zbor mogel mirno zborovati.

Kakor smo že poročali, se je deželni odbor vsled tega razpisa obrnil do vseh treh deželnozborskih klubov. Odvisno je od klerikalnega kluba, če se skliče deželni zbor ali če se ne skliče.

Prav v ti zadevi se vidi, da klerikalci menjajo svoje mnenje ali pa niso jedini.

»Slovenec« je še to soboto pisal: »Katoliško-narodna stranka stoji na stališču, da se mora ljudskim potrebam takoj ustreči. Zvedeli smo tudi, da katoliško-narodni poslanci žele, da se skliče zasedanje deželnega zbora nalašč zaradi uravnave Mirne in nekaterih drugih neobhodnih ljudskih potreb ad hoc.«

V soboto so bili torej glasom »Slovenca« klerikalni poslanci zato, da se v smislu ministrskega razpisa skliče deželni zbor.

Včeraj pa že niso več za to; kar so še v soboto želeli, tega že včeraj več nečejo. Tekom štirih dni so torej dvakrat premenili svoje stališče. V včerajšnji svoji številki piše namreč »Slovenec« z ozirom na »Neue Freie Presse«, ki je poročala, da se na vladno iniciativo snide deželni zbor v mesecu decembru: »Stališče naše stranke je na kratko to: Pred vsem pravica,

potem pride drugo.« Kaj ta »pravica« pomeni, tega »Slovenec« sicer ni razodel, ali o tem ni dvoma, da se je s to izjavo povrnil na stališče, ki ga je zavzemal do sobote, da sedaj več ne želi, da se skliče deželni zbor.

No, nas zanima vse to samo v toliko, ker je očitno, da v klerikalni stranki glede obstrukcije ni jedinstva in da jedni »žele«, naj se obstrukcija opusti, drugi pa jo hočejo nadaljevati. V ostalem pa napredna stranka laglje čaka na deželni zbor, kakor klerikalna stranka, proti kateri se puntajo zdaj že najzvestejši njeni pristaši. Če hočejo klerikalci nadaljevati obstrukcijo — svobodno jim; obračunali bodo ž njimi njihovi volilci. Značilno pa je vsekako, da se v stranki krha celo glede obstrukcije, torej glede taktike, ki je bila soglasno sklenjena, krha tako, da že glasilo te stranke omahuje zdaj na to, zdaj na drugo stran.

Tekom prihodnjih dni se pač izve, kaj so klerikalci odgovorili deželnemu odboru, je-li se je škof odločil za Šusteršiča ali za Detelo in Povšeta.

Kostanjevica proti obstrukciji.

(Izpisek iz zapisnika občinske seje dne 24. avgusta 1902.)

Na poročilo župana glede na škodljive posledice, katere so nastale za tukajšnjo občino vsled zaključenja deželnega zbora, se predlaga in enoglasno sprejme sledeča resolucija:

»Občinski zastop mestne občine kostanjeviške izreka svoje globoko ogorčenje in grajo nad postopanjem takozvanih katoliško narodnih poslancev v deželnem zboru dne 21. in 23. junija t. l. ter jim izreka svoje popolno nezaupanje, ker so preprečili plodonosno delovanje deželnega zbora in onemogočili vsako podporo iz deželnega zaklada v prid kmetijstva.

Ivan Globočnik,
grajščak in župan.

Valentin Uršič,
trгоvec v Kostanjevici, županov namestnik.

Občinski svetovalci: Jernej Škerjanc, klobučar in posestnik v Kostanjevici; Lavoslav Bučar, usnjar in posestnik v Kostanjevici; Anton Jordan, mlinar in posestnik v Koprivniku; Martin Colarič, veleposestnik v Slinovcah; Miha Zalokar, posestnik iz Zaboršta; Anton Hodnik, posestnik iz Orehovca.

Občinski odborniki: Jože Blatnik, posestnik iz Kočarije; Ignac Čerov, c. kr. cestni mojster in posestnik v Kostanjevici; Andrej Colarič, posestnik v Slinovcah; Jakob Colarič, posestnik v Kostanjevici; Miroslav Dinacher, gostilničar v Glabočicah; Aleksander Hudovernik, c. kr. notar v Kostanjevici; Jože Kregulj, posestnik iz Gradinja; Janez Kuntarič, posestnik iz Kostanjevice; Franc Krhin, posestnik iz Dobe; Teodor Lappain, c. kr. davčni pristav v Kostanjevici; Franc Penca, posestnik v Malih Vodenicah; Franc Penca, posestnik v Vel. Vodenicah; Anton Štokar, posestnik v Orehovcu; Janez Šteh, posestnik v Malencah; Jakob Šintić, posestnik v Jablanci; Otmar Sever, c. in kr. nadporočnik v p. in posestnik v Kostanjevici; Janez Zgonc, gostilničar in lesni trgovec v Orehovcu.

Vililist: Alojzij Gatsch, trgovec v Kostanjevici.

Vsi lastnoročno.

Ravno v isti seji izvolil je občinski odbor gospoda dr. Iv. Tavčarja svojim častnim občanom z vsemi glasovi, izvemši gospoda Otmar Severja.

Kostanjevica, 26. avgusta 1902.

V Ljubljani, 28. avgusta.

Italijanski kralj na potovanju.

Kralj Viktor Emanuel je zopet na potovanju. Prvega je posetil carja Nikolaja v Peterburgu, drugi je nemški cesar Viljem v Potsdamu in Berlinu. Listi dokazujejo, da je trozveza trdna in močna, a da je Italija v prijateljskem razmerju tudi z dvozvezo, z Rusijo in s Francijo, ter z Anglijo in sedaj tudi zopet s Švicco. Diplomatski talent italijanskega zunanjega ministra Prinettija je povzročil, da ima

Italija sedaj zaveznike, ki so si med seboj celo sovražniki. Italija stremi za gospodarskimi koristmi, katere donesajo trgovinske pogodbe z različnimi državami. Zato se baje tudi na sestanku Viktorja Emanuela in Viljema Italija in Velika Nemčija gospodarski zbližata. Italijanska zunanja politika je v zadnjem času srečna in koristenosna, kar se pa o avstrijski zunanji politiki ne da reči. Velikonemški listi simpatično pozdravljajo kralja. »Reichsanzeiger« piše: Prijateljstvo (italijanske in nemške) dinastije je dragoceno poročstvo, da je zveza med njima in Avstro Ogrsko trdna in močna v političnih razmerah. Trozveza se je sklenila iz skupne potrebe, da se ohrani srednjeevropsko posestno stanje. Nobenemu članu ne nalaga bremen, ki ga vsaka posamezna država v lastnem interesu prostovoljno ne sprejema nase. »Norddeutsche Allgem. Ztg.« hvali kralja Viktorja Emanuela kot »resnega in zelo nadarjenega vladarja, pod čegar žezlom se je Italija že v prvem letu gospodarsko utrdila in si na zunaj pridobila ugleda in vpliva med velevladmi. Med Nemčijo in Italijo ni nikakega predmeta zavisti.« V Berlinu bo sprejem posebno sijajen.

Tekmovanje Rusije in Anglije v Perziji.

Perzijskemu šahu, Muzafer-Eddinu, ki se sedaj v Londonu, posvečajo angleški listi dolge članke, v katerih mu dokazujejo, da ne more storiti nič boljšega kot z vsem srcem okleniti se Anglije. Slavé ga na vse možne načine in skušajo na ta način zatemniti njega prijateljstvo do Rusije ter se mu prikupiti. Dokazujejo mu, da je prijateljstvo do Anglije veliko večje vrednosti, kakor prijateljstvo do Rusije. »Daily News« trdi, da iztega Rusija svojo pest po Perziji prav tako, kakor jo iztega po Kitajski in po Turčiji. Zagotovila si je na severu tudi svoje železnice, s katerimi prepreže velik del Perzije; zato mora tudi Anglija na jugu Perzije napraviti več svojih prog, da se tako ustvari potrebna protiutež. Glavna stvar pa je, da se v indijskem oceanu vzdrži ravnotežje. Sedanja supremacija Anglije v Perziji se nikakor ne sme izpodrinuti z ruskimi spletkami. Resnica je, da je

LISTEK.

Po Gorenji Italiji.

Spomini s pota.

2. Milan.

(Dalje.)

Predolgo bi se mudil pri opisovanju znamenitosti Milana, ako bi hotel še nadalje le kratko omenjati krasote posameznih, četudi le najzanimivejših stavb in v njih hranjenih umetnin.

Castello Sforzerco, milanski grad, je kvadratična renesančna ogromna stavba iz neometane rudeče opeke. Na vsakem oglu je okrogel ali oglat stolp. Poslopje obdaja širok in globok jarek, preko katerega vodijo mostovi. V gradu je več dvorišč, iz katerih se pride v arheološki ter v umetniški in obrtni muzej antičnih in modernih del. Včasih je bil grad prozaična vojašnica.

Biblioteca Ambrosiana na Piazza de' Mercanti ima okoli 175.000 tiskanih del in 8400 rokopisov ter velikansko število slik in kipov. Tudi tu so za-

stopani Raffael, Tizian, Leonardo da Vinci, Moretto, Ferrari i. dr.

Cerkev je v Milanu kakor v Benetkah neštevilno. Posebno znamenite so: bizantinska Basilica di S. Ambrogio z mramornato tlakovanim dvoriščem, ki ga obdajajo arkade, pod njimi sarkofagi in vzdani nagrobni spomeniki, s tremi ladjami in osmerokotno kupolo nad glavnim oltarjem. Sezidana je bila baje že v 5. stoletju. V njej je krstil sv. Ambrož sv. Avguščina ter zabranil cesarju Teodoziju radi klanja v Tesalonikih vstop v cerkev.

V bizantinskem slogu je sezidana tudi velika Chiesa della Grazie, samostanska cerkev iz XV. veka z velikansko kupolo. Poleg cerkve je nekdanji refektorij z nadpisom »Cenacolo Vinciano«, v njej pa velikanska olnata, že pokvarjena slika Leonarda da Vinci »Zadnja večerja« ter še več drugih fresko-slik in reliefov.

Najstarejša cerkev sv. Lorenca je bila baje nekdanja palača Maksimijana v IV. stoletju. Pred cerkvijo stoji antičen Portikus 16 korintskih stebrov. Cerkev je osmerokotna ter ima kupolo.

Tik novega parka leži amfiteatralna arena, sezidana v strogo romanskem slogu leta 1805. Rabila se je včasih za tekmovanja v ježi in vožnji, dandanes pa se vrše tudi razne športne dirke in veselice.

Med največje zanimivosti Milana pa spada Cimitero monumentale, glavno pokopališče, ki pokriva ploskev 200.000 m². Vhod tvorijo galerije in arkade nad visokimi stopnjicami. Stavba ima obliko na eni (vzhodni) strani odprtega čveterokota. Na sredi in obeh konceh so visoke luksuriozne kupole. V tej stavbi so bogataške krypte in podzemelske galerije z nad 30.000 grobnicami. Krasnih reliefov in poprsi je nebroj. Ogromno pokopališče pa je pravcat muzej milanske kiparske umetnosti. Tu je nešteto prekrasnih, arhitektonsko umetnih mavzolejev, bronastih in mramornatih kipov in poprsi; celih skupin na posameznih grobovih pa na tisoče in tisoče. Pri nas običajnih križev, nagrobnih plošč in odlomljenih stebrov je na tem pokopališču minimalno. Preko groba soproga leži bronasta podoba na obrazu ležeče soproge — ob gomili matere stoje

v objemu plakajoči mramorni otročiči — na grobu spi na bronasti zofi mrtva deva sama; do prsi je gola in z razpuščenimi lasmi, telo pa ji pokriva dragocena odeja; — na gomili cele rodbine je bronasta skupina proti nebu se dvigajočih teles, v vzletu držečih se med seboj za roke; le zadnji in najnižji še stega roko po zemlji...

Realistično poetični prizori in skupine žalujočih ostalih povsod! Zato pa je vtisk tega pokopališča mogočno pretresljiv. Zdi se ti, kakor da si zašel v širok gaj cipres in palm, kjer vse plaka in se za večno poslavlja s pravkar umirajočimi. Življenje in smrt, obup in nada, sreča umrlih in žalost potomcev je upodobljena tu v mojstrskih umotvorih plastično. Milioni počivajo tu in milioni frankov krane njih gomile!

Delo nepopisne krasote pa je končno tudi Arco della Pace, mirovni slavolok iz samega belega mramorja z velikanskim obokanim prehodom in z dvema visokima stranskima vratoma. Osem korintskih stebrov drži ogromno stavbo rimskega sloga, a z novorenesančnimi okraski, reliefi in kipi. Na vrhu se pelje v rimskem

ruski vpliv v severni Perziji jako velik ter da je dobila Anglija na jugu v Nemčiji močnega tekmeca. Zategadelj hočejo Angleži pridobiti šaha za razne koncesije.

Južnoafričanske razmere.

Reitz, državni tajnik prejšnjih južnoafričanskih republik, ki je sedaj v Parizu, hoče iti v Ameriko predavati na korist Burom. Okoli 50.000 farm je porušeni v Transvaalu in Oranju. Vojna škoda znaša pol milijarde, zato pa tisti 3 milijoni funtov, ki so se dovolili pri sklepanju miru v Vereenigingu, ne bodo izdali mnogo, zlasti še, ker se denar razdeli med Bure, ki so Angležem prijazni. Angleži plačajo le 15% vojne škode. Mir se je moral skleniti v prvi vrsti radi žensk, ki so v koncentracijskih taboriščih umirale od gladi. Ako bi se Burom ne bile smilile lastne žene, bi se bila vojna še dalje časa nadaljevala. — Spočetka julija je 80.000 mož kolonialnih čet ostavilo Južno Afriko. Do 7. septembra se vrne domov še 30.000 mož. V Londonu se je zbralo že več tisoč invalidov, ki zahtevajo odškodnine ali služeb. Kitchener prosi razne tvrdke, da bi jih vzeli za hlapce, toda podivjanih vojakov se brani vse.

Najnovejšje politične vesti.

Iz Rima poročajo, da se snide ruski car na poti v Rim z avstrijskim cesarjem. — Fr. Kossuth je izjavil, da se nagodba v ogrskem parlamentu ne dožene tako lahko, kakor se misli v Avstriji. Neodvisna stranka misli odločno oponirati. — »Budivoj« poroča, da namerava vlada poklicati tri Čeha v gospodsko zbornico in morda se nastani v Pragi stalno kak član carke rodbine. Tudi se ustanovi druga češka univerza. Za to ceno bodo Čehi obstrukcijo opustili. »Budivoj« ima baje zveze z ministrom dr. Rezkom. — Umrl je v Berlinu član gosposke zbornice grof Ludovik Herberstein; svoja posestva je imel na Moravskem ter je zastopal srednjo stranko moravskega veleposestva. — Več policistov. Mesto reform je pomnožila ruska vlada v poltavski guberniji število policistov. — Glavni namen potovanja Burom v London so pogajanja za avtonomijo prejšnjih burskih republik. — Krüger je najel v Lošvicah dve vili. Prebival bo ondi in v Draždanah. Njegovi spomini izidejo v novembru t. l. v Monakovem v založbi Lehmann v raznih jezikih. Potezalo se je zanje 27 založnikov. Zlasti Američani so ponujali visok honorar.

Dopisi.

Iz Blagovice. Pri nas v Blagovici, kjer kraljuje župnik Tone Mali, so povsem mirni ljudje, kateri so bili toliko poslušni in ubogljivi svojemu župniku, da, ako bi on kateremu zapovedal, da bode drva na njem sekal, takoj se mu pokori. Vedno so še v veliki večini tisti, katere ima tako na konopcu, vendar pa se je začelo nekaterim toliko v glavi jasni, da so mu začeli obračati hrbet. Proti meni, dasiravno sem tugal šele osem me-

vozu s 6 konji genij miru. Na vsakem 4 oglov pa dviga gol jezdec lovorov venec. Slavolok se je začel staviti leta 1807. v proslavo zmaga Napoleona I., a razkril ga je šele leta 1838. avstrijski cesar Ferdinand I. Ta spomenik iz belega kreolskega mramorja je veljal skoraj 4 milione italijanskih lir. Dasi stoji sredi široke ceste, je vendarle obdan z verigami ter se je možno voziti le na obeh straneh.

Milan je moderno, bogato mesto — majhen Pariz. Živahno in bujno je v njem trgovsko in obrtno življenje ter veselo in prijazno njegovo prebivalstvo. Baje prebiva v njem več tisoč Nemcev, vendar pa se nemške govornice ne čuje nikjer. Italijanščina vlada skoraj izključno, dasi se govori po prodajalnicah tudi precej francoski.

Spočetka avgusta ni sezona za potovanje po Italiji, vendarle pa je v Milanu tudi v najhujši vročini mnogo tujcev, večinoma Francozov, Angležev in Nemcev. Zato pa so zvečer restavrantni in kavarni nabito polne. Skoraj povsod svirajo privatne izvrstne kapele.

Tretjega dne popoldne sem se odpeljal v Turin na prvo mednarodno razstavo v Italiji. (Dalje prih.)

secev, dela na vse kriplje, samo da bi odvrnil ljudi od moje hiše, ker sem na ročnik Vašega cenj. lista ter nekoliko svojim sosedom oči odpiram, ter jim pojasnujem, kdo je pravi prijatelj kmečkega ljudstva. Kako pa ruje in hujska ta celibat med zakonskimi, o tem Vam hočem poročati o drugi priliki, n. pr. kako ruje on proti moji soprogi. Danes navedel Vam bodem le nekoliko, za kar vse pa imam v obče spoštovane može, kateri radi potrdujejo, da je to istina.

Dne 29. junija t. l. govoril je na prižnici približno tako-le: (On je namreč oznanil »ofer« za nove orglje, a v resnici so te orglje njegovo nikdar dovolj mokro grlo...) Kdor misli dati krajcar v »ofer«, naj nikar ne hodi okrog altarja, ampak naj pobere vse krajcarje po celi cerkvi jedna oseba v klobuk, ter naj jih nese okrog altarja. Kdor bode pa dal goldinar, on pa že sme okoli altarja. Ko so ljudje to slišali, niso nikakor mogli verovati, kako je to mogoče, da bi revež z malim premoženjem, kateri ne more dati mnogo v dar, ne smel okrog altarja, katerega so postavili njegovi predniki.

Nekoč je bil krst (datum si nisem zapomnil). Pri nas je navada, da gredo botri potem, ko krst mine, v gostilno, kjer pijejo botrino. Tako sta tudi tu boter in botra, prišedša z otrokom v farovž, naročila vpricho župnika mežnarju, naj gre v gostilno naročiti jedi in pijače, da prideta ona dva po krstu tja. Mežnar je odšel svoje naročilo izvršiti, župnik pa je rekel botru, v to gostilno nikar ne hodi, Vama bodem dal že jaz pijačo, ostani rajši pri meni v farovžu. (To pa zaradi tega, ker je imenovan gostilničar moj prijatelj ter ne odobruje vseh župnikovih neumnostij.) Boter se je branil, češ, jaz sem naročil, tedaj bode gostilničar oškodovan, ker mu bode vse ostalo, kar je za naju pripravil, a nič ni pomagalo. Siloma jih je pridržal v farovžu ter napajal z vinom, končno pa sta, čudeč se, morala vino župniku plačati. Da ne bi slučajno prišli neki tuji gostje v omenjeno gostilno, tedaj bi imel gostilničar škodo, ker bi se mu jedi pokvarile.

Dne 20. julija t. l. rekel je na prižnici med drugim tudi: »Ljudje, nikar ne mislite, da Vam bodo naši zvonovi ter naša dva mežnarja odgnali hudo uro in točo, povedal pa ni, kdo jo bode odgnal. Seveda so pametnejši ljudje iz tega sklepal, da treba župniku zopet plačati, ter vsa nevihta in ploha pojde v župnikovo vedno suho grlo. Naši ljudje pa so vajeni od nekdanjega, da v slučaju hude nevihte čakajo, da začne zvoniti, in ljudje tedaj molijo, da bi jih obvaroval Bog hude ure. S tem župnik sam ljudi od molitve odvrča.

Tako tudi on cele noči hodi poleg farovža po državni cesti s kolom ter preganja fante, ako nekoliko zapoje. Tako imam jaz že tri mesece doma lesen zapah od večnih vrat, s katerim je prišel nad fante, pa mu ga je moj tesar odvzel ter ga meni prinesel. Takih in enakih nerodnostij uganja toliko, da se ljudje povprašujejo, je li »Tonček« še pri pravi pameti ali pa se mu morda jedno kolo malo prehitro v glavi vrti.

X. Y.

Zveza slovenskih pevskih društev.

Kako velik uspeh ima vsaka dobro premisljena organizacija, smo se ravnokar prepiščali pri veliki pevski slavnosti v Zagrebu. Da je petje na Hrvatskem v toliki meri razvito, ima nedvomljivo v prvi vrsti zasluge »Zveza hrvatskih pevskih društev«. Da se društveni življenj še bolj podkrepi, in da postanejo posamezni člani zvesti in vstrajni pri svojih društvi, je izdala »Zveza« krasna darila za one člane, kateri so po deset, oziroma dvajset let neprenehoma pri enem in istem društvu delovali. Da bodo taka odlikovanja na člane ugodno vplivala, je gotova stvar, s tem pa si tudi društva mnogo pridobijo, kajti le ona pevška društva lepo napredujejo, v katerih zborih so dolgoletni člani, jeden drugega vajeni. To vidimo zlasti pri čeških pevskih društvi, kjer je glasba na najvišji stopinji, a vidimo v zborih tudi pevce častitljive starosti, a vendar svežih in čistih grl.

Upoštevajoč veliko važnost za slovensko pesem, je pevsko društvo »Slavec« že pred osmimi leti, t. j. ob svoji desetletnici, leta 1894. na predlog tedanjega društvenega predsednika g. Ivana

Dražila, sprožilo misel, naj se ustanovi »Zveza slovenskih pevskih društev«. Ta predlog, katerega referat je prevzela »Glasbena Matica«, je bil na slavnostnem zborovanju desetletnice soglasno in navdušeno sprejet, ter se je poverilo izvršitev tega predloga tedanjim načelnikom ljubljanskih pevskih društev sporazumno z »Glasb. Matico«.

Vendar se je ta velevažna zadeva pozneje nekoliko zavlekla, tako da so se šele čez 2 ali 3 leta sešli poklicani faktorji, da sestavijo, oziroma odobro pravila, katerega so bila potem vladi v potrjenje predložena. Odkar je vlada pravila potrdila, je preteklo zopet nekoliko let. Dasi »Zveza« obstoji, vendar pa svojega delovanja še ni pričela, to pa vsled tega ne, ker je bil prvi občni zbor ob jako neprikladnem času sklican (ob počitnicah) tako, da niti sklepčen ni bil, a do drugega, takozvanega ustanovnega občnega zbora potem ni prišlo. Da se je s tem v pevskem oziru mnogo zamudilo in zagrešilo, se ne da ovréti.

Zatoraj naj bode sedaj poklicanih faktorjev nujna skrb, da se ta zadeva ob prvi priložnosti spravi v pravi tir, ter se skliče ustanovni občni zbor, na katerem naj se voli stalni odbor, da potem prične z »Zvezinim« delovanjem. Pred občnim zborom pa naj se razpošljejo vsem onim, slovensko pesem goječim društvom, katere pravila še niso prejela, ista v pregled, da se vedo po istih ravnanjih oziroma predloge staviti.

Po pravilih je sedež »Zveze« v Ljubljani, in tudi stalni odbor mora biti v Ljubljani ali njeni bližnji okolici, ker je na ta način delovanje odborovih sej jako olajšano.

Naša misel je, naj se skliče prvi ustanovni občni zbor »Zveze« v Ljubljano, a šele tedaj, ko bodo vsa v to prizadeta društva o tem obveščena, kajti nobena polovičarska stvar ni dobra, dana mora biti vsakemu odposlancu prilika, osobito na prvem zborovanju izraziti svoje misli in predloge v korist »Zvezi slovenskih pevskih društev«.

— I.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. avgusta.

— »Daničarski« program. Te dni se je vršil, neopažen od Ljubljancev, shodek, ki so ga priredili lemenatarji v zvezi s par katoliškimi ali krščanskimi akademiki. Nas ne zanima, kako so reševali svoja famozna predavanja, kako so proglasili semenišnike za prave akademike itd., povedati hočemo le, na kak način so zavrnil naš list, ki jim je bil očital, da niso narodni. Neki govornik, ki je imel sploh glavno besedo, je maloštevilnim zbranim zatrjeval, da so »Daničarji« pred vsem narodnjaki, potem šele katoliki. S tem je postavil na laž daničarski program, ki pravi: katoliki smo, potem Slovenci in demokrati: Mi sicer ne uvidevamo, zakaj je sploh treba posebej povdarjati, da je kdo katolik, pa vendar se nam zdi izjava, da so »Daničarji« bolj narodni kot katoliki, zanje še dosti hvalevreden napredek. Samo besedam pa ne verjamemo nič. Koliko da jim je za naša narodna vprašanja, so dokazovala predavanja, kjer so poiskali iz znanosti le tisto, kar ima od daleč kako zvezo s katolicizmom, kar se potem razglašalo kot pristna »katoliška znanost«. Kakor že sploh na klerikalno narodno zavodnost ne damo mnogo, tako smo i v tem slučaju uverjeni, da so »Daničarji« s tem, da so javno zatajili svoj program, hoteli doseči le, da se spet kak obmejni dijak, ki ne pozna razmer, vsede na njihove limanice! Če »Daničarji« javno tako ravnaajo s svojim programom in pa preobračajo, kakor dela prešič z mehom, potem nam seveda ne bodo zamerili, če jim sploh nič ne verjamemo, če govore o načelih.

— **Nedeljski počitek.** Razglas deželne vlade za Kranjsko z dne 5. avgusta t. l. št. 11.882, s katerim se je novno določil nedeljski počitek, je stopil po § 2. zadnji odstavek v veljavnost tisti dan, ko se je razglasil v deželnem zakoniku. Potemtakem so nove določbe glede nedeljskega počitka v veljavi že od 16. avgusta t. l. ter se morajo po njih ravnanati obrtniki in trgovci od 16. avgusta nadalje. Prestopek tega zakona se kaznuje najstrožje ter so določene globe od 20 do 800 kron, oziroma z zaporom od 48 ur do 80 dni. Opozarjamo vse tukajšnje trgovce in obrtnike, da ne bodo imeli potem sitnosti! V nedeljo, 17. t. m. bi bile morale biti po zakonu vse trgovine in obrtavnice že zaprte.

— **Še nedeljski počitek.** Piše se nam: Vsak vesten in prevdaren trgovec, ki je včerajšnji prvi odstavek dopisa o nedeljskem počitku s premislekom prečital, je takoj spoznal, da dopisnik ni prav nič poučen ali da noče uvaževati razmer glede nedeljskega počitka in noče pripoznati že tako važnega in nestrpnno pričakovane nedeljskega počitka. Znano je vsakemu, da uživa priprost delavec veliko več prostosti, kakor ubog trgovec, koji bi si moral vsled celotnega prenapornega dela in utrujenega uma vsaj v nedeljo glavo razvedriti, da bi si tem lažje pripravil novih moči za bodoči teden. Stvarnik sam je rekel: »Šest dni delaj, sedmi dan počivaj!« To zasluži v prvi vrsti gotovo trgovec. Nes pametno je, da je sploh prišlo do te borbe v trgovini, saj so se poganjanja za nedeljski počitek že par let vlekla. Malemu trgovcu, ki se je razkoračil nad vlado, bode povedano, da vlada ne izdaja uredb, ki segajo v gospodarsko življenje, kar brez premisleka, nego prevdari resno vse okolnosti, predno kaj uveljavi. Ako se je prej toliko trgovcev izreklo za nedeljski počitek, potem je pač ob sebi umevno, da se veliki trgovci radi par majhnih ne bodo upognili. Ako so trgovine ob nedeljah vse popolnoma zaprte, ne bode nihče vsled tega trpel izgube, kajti isto pičlost, ki bi jo utegnil v nedeljo prodati, prodal bo vsak ali v soboto ali pa v ponedeljek. Dopisnik se izgovarja na delavce, klobuke, dežnike in drugo. Delavci so večinoma že vsi ob 6. uri prosti in si do 8. ure lahko vse nakupijo, ker so tako dolgo prodajalne zvečer odprte. Kar se tiče samostojnih rokodelcev, so skoro vsi oženjeni, naj jim torej žene ali otroci potreščino nakupijo; kar je rokodelskih pomočnikov, naj nakupijo po učencih, kar potrebujejo. Kako pa špecerijski nastavlenci nakupijo obleke in druge stvari, ker so vendar bolj v delo vpreženi, kakor navadni delavci? Pa si znajo vendar pomagati. Vse se da doseči, da se le ne izgubi upanja, kakor nekateri, na katere se pa veletržci gotovo ozirali ne bodo. Znano je, da je vlada napovedala 5 km na okrog Ljubljane prodajalne zapirati, toraj ima Šiška isto postavo kakor mi, česar pa dopisnik ni hotel vedeti. Če imajo trafikantje odprto, nimajo drugi trgovci vsled tega nikakršne škode, ker je to čisto druga stvar. Dopisnik občejuje Angleško, pri nas pa se še s to malo dovoljeno nam olajšavo noče strinjati. Špeceristi na primer imajo samo dve urici prosto, njim bi se moralo v prvi vrsti dovoliti celi nedeljski počitek, ker ga tudi zaslužijo. Čez par let se bo dalo tudi to upeljati, za sedaj pa bodimo s tem zadovoljni, kar smo dosegli. Pač bi vlada lahko še uveljavila vsaj za vsaki praznik celi počitek, kakor je n. pr. v Kranju ali po Štajerskem. Žal je tudi dopisniku, da imajo vlada, magistrat in redarji nas in to postav v brambi. Ako bi bil nedeljski počitek odvisen od trgovcev samih ali od gremija, bi danes in sploh nikdar nič ne dosegli, tako bode pa že dobro skrbjeno od strani redarjev in počitka željnih uslužbencev, da se tudi odzadaj ne bode blaga prodajalo. — Več trgovskih sotrudnikov.

Opomba uredništva: Mislimo, da smo s priobčevanjem dopisov z obeh taborov v polni meri storili, kar nam velevala lojalnost. S tem bodi konec tej polemiki v našem listu. Nadaljnji dopisov ne bomo več priobčevali in prepuščamo stvar interesantom in poklicanim faktorjem. Častivredni »Slovenec« je tudi to priliko porabil, da bi ribaril v motni vodi. Mi smo nepristransko priobčevali dopise iz interesiranih krogov, poštenjak »Slovenec« pa je stvar zasukaval, kakor da je uredništvo nastopilo proti nedeljskemu počitku. To je očitna zvijačnost, ki pa »Slovenec« ne bo prinesla koristi. Sicer pa, da glasilo šenklaških gadov ne bo v dvomu glede našega stališča v tej zadevi in da bo videl, da se mi nikakor ne bojimo odkrito povedati svoje mnenje, izjavljamo, da smo tudi mi odločno za nedeljski počitek.

— **Dr. Elbert — pomožni škof?**

Poroča se nam, da si je izbral novi tržaški škof dr. Nagl za svojega adlatusa in substituta novomestnega prošta dr. Elberta, če bi pa ta odklonil, pa dr. Karlina, ki je bil njegov sošolec v Rimu. Jamčiti za to seveda ne moremo.

— **Gledališka cenzura na Kranjskem.** O postopanju naše gledališke cenzure se je govorilo že v dež. zboru. Sedaj je cenzura prepovedala Halbejevo dramo »Mladost«. Cenzuri baje ne ugaja tendenca te drame, ki se igra na Dunaju, v Zagrebu, v Oseku, Pragi, Gradcu, na raznih majhnih nemških in čeških odrih. Vsaka »šmira« na Češkem in Moravskem ima v svojem repertoarju »Mladost«, a v deželnem gledališču v Ljubljani naj bi se ne igrala. Od-

